

דו"ח שנתי של קרן ההשתלמות

2016

**אחים אחיות
קרן השתלמות**

דו"ח שנתי של קרן ההשתלמות

אחים אחיות

קרן ההשתלמות

תוכן העניינים

סקירת הנהלה

הצהרות מנהלים

דו"ח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית
על דיווח כספי

דין וחשבון כספי ליום 31 בדצמבר 2016

סקירת הנהלה

תוכן העניינים

עמ'

- 4. מאפיינים כלליים של קרן ההשתלמות
- 4. ניתוח זכויות עמיתי קרן ההשתלמות
- 6. ניתוח מדיניות השקעה
- 6. ניהול סיכונים

קרן השתלמות אחים אחיות סקירת ההנהלה לשנת 2016

1. מאפיינים כלליים של קרן השתלמות

א. אחים ואחיות - קרן השתלמות (להלן "הקרן"), מנוהלת על ידי יחב אחים ואחיות - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה"). הקרן הינה קרן השתלמות. קוד הקרן הינו 510927536. הקרן הינה קופת גמל כהגדרתה בחוק קופות הגמל ומיועדת לעובדים שכירים שהם אחים ואחיות וכן למי שהוא סטודנט לסיעוד, במשך תקופת לימודיו ו/או התמחותו באחד ממוסדות ההכשרה המוכרים לסיעוד על ידי מדינת ישראל והעובד באחד ממוסדות מערכת הבריאות.

מידע על בעלי המניות

שיעור האחזקה בהון המניות המונפק

90%
10%

בעל המניות

בנק יחב לעובדי המדינה בע"מ (*)
החברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ

(*) על מנת לעמוד בדרישות המפקח על הבנקים, בחודש אוגוסט 2011 הבנק העביר את מניותיו לנאמנים.

בימים אלה מתנהל משא ומתן בין החברה לבין בנק יחב על העברת המניות בחברה שהוא מחזיק בנאמנות. נכון למועד עריכת דוחות הכספיים טרם הוחלט על אופן ההעברה ומועד ההעברה. לשינוי עתידי זה לא צפויה להיות השפעה על אופן ניהול החברה וכן על זכויות העמיתים. כמו כן לאמור אין השפעה על המוצג בדוחות הכספיים.

ב. החברה הוקמה ביום 16 באפריל 1982 במסגרת הסכמי שכר בסקטור הציבורי.

ג. הקרן מנהלת 2 מסלולי השקעה:

מסלול כללי - החל לפעול ביום הקמת החברה. ראה סעיף ב לעיל.

קוד המסלול הינו 510927536-0000000000418-0418-000.

מסלול ללא מניות - החל לפעול ביום 16/4/09.

קוד המסלול הינו 510927536-0000000000418-1456-000.

ד. בשנת הדיווח לא התקיימו שינויים מהותיים בחברה שנבעו ממיזוגים, מכירות או רכישות.

ה. שיעורי ההפקדות מהשכר הם עד 7.5% מהמעביד ולפחות 2.5% מהעובד. הכספים מופרשים לקרן למטרות חסכון או השתלמות.

ו. לא היו שינויים בתקופת הדוח בתקנון הקרן.

קרן ההשתלמות אחים אחיות
סקירת ההנהלה לשנת 2016

2. ניתוח זכויות עמיתי הקרן

א. יחס נזילות -

שיעור סכומים נזילים אחוזים	
מסלול	31.12.2016
מסלול כללי	70.79%
מסלול ללא מניות	79.13%

ב. משך חיים ממוצע של החיסכון -

משך חיים ממוצע של החיסכון שנים	
מסלול	31.12.2016
מסלול כללי	2.26
מסלול ללא מניות	2.44

חישוב זה משקף את הזמן הממוצע הדרוש כדי שכל העמיתים יגיעו לתום תקופת החיסכון.

ג. שינוי במספר החשבונות –

מספר חשבונות העמיתים*				סוג העמיתים שכירים
לתחילת השנה	נפתחו השנה	נסגרו השנה	לסוף השנה	
33,117	8,971	2,367	39,721	

*מספר החשבונות מחושב ע"י הבנק המתפעל כמספר העמיתים ברמת המעסיק הבודד.

קרן ההשתלמות אחים אחיות סקירת ההנהלה לשנת 2016

ד. ניתוח זכויות העמיתים –

ליום 31 בדצמבר 2016		
סך נכסים, נטו באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
1,125,433	21,921	חשבונות פעילים
1,059,300	17,800	חשבונות לא פעילים
2,184,733	39,721	סה"כ

3. ניתוח מדיניות ההשקעה

- א. מדיניות ההשקעה של הקרן מופיעה באתר האינטרנט של החברה המנהלת.
- ב. השינויים העיקריים בשנת 2016 בהרכב ההשקעות של הקרן היו בסעיפי ההלוואות לאחרים וקרנות ההשקעה. ניתן לראות בדוח הכספי של הקרן כי סעיף ההלוואות לאחרים גדל מסך של 13 מיליון ש"ח בסוף שנה קודמת לסך של 29 מיליון ש"ח בסוף שנה זו וסעיף קרנות ההשקעה גדל מסך של 14 מיליון ש"ח בסוף שנה קודמת לסך של 20 מיליון ש"ח בסוף שנה זו. כמו כן ראה בהקשר זה באור (3)14 בדוח כספי של קרן ההשתלמות.

4. ניהול סיכונים:

מידע על מדיניות ניהול הסיכונים ראה פרק "גורמי סיכון" בדוח עסקי תאגיד של החברה המנהלת.

א. סיכוני נזילות:

סיכון הנזילות נחלק לשני סיכונים עיקריים:

1. הסיכון להתגברות קצב המשיכות וההעברות לרמה שתקשה על הקרן לממש את נכסיה כדי לעמוד בהתחייבויותיה. לאור העובדה שהיקף נכסי הקרן קטן ומרבית הנכסים סחירים, אנו לא רואים סיכון נזילות מהותי.
2. הסיכון שנכסי הקרן אינם משוערכים באופן הולם כתוצאה מאי סחירות. גם בקשר לסיכון זה אנו סבורים שעבור הקרן מדובר בסיכון נמוך לאור השיעור הגבוה של נכסים סחירים.

קרן ההשתלמות אחים אחיות
סקירת ההנהלה לשנת 2016

היחס בין הנכסים הסחירים
והנזילים לבין סך הסכומים
שהעמיתים בקופת הגמל
רשאים למשוך

מסלול	31.12.2016
מסלול כללי	1.34
מסלול ללא מניות	1.26

מח"מ
נכסים
שנים

מסלול	31.12.2016
מסלול כללי	0.13
מסלול ללא מניות	-

נתון זה משקף את הזמן הממוצע המשוקלל של זרם המזומנים מהוון (קרן וריבית).

ליום 31 בדצמבר 2016

נכסים, נטו (באלפי ש"ח)		נזילות (בשנים)
מסלול ללא מניות	מסלול כללי	
29,032	2,048,989	נכסים נזילים וסחירים
-	13,844	מח"מ של עד שנה
-	70,117	מח"מ מעל שנה
26	22,725	אחרים
29,058	2,155,675	סה"כ

למידע נוסף על סיכון הנזילות של עמיתי הקרן ראה לעיל בפרק 2- "ניתוח זכויות עמיתי הקרן".

ב. סיכוני שוק:

הסיכון להפסד כספי כתוצאה משינוי בשווי ההוון של נכסי ההשקעה המוחזקים כנגד כספי חסכון המנוהלים בקרן, הנובע משינויים במחירי השוק של ריביות, ניירות ערך, מטבעות וסחורות, וכן משינויים במדדים אחרים הנובעים משינויים במחירי השוק של כל אחד מהם.

קרן ההשתלמות אחים אחיות סקירת ההנהלה לשנת 2016

1. סיכון מדד וסיכון מטבע

ליום 31 בדצמבר 2016				
סך הכל	במטוח א' הצמדה אלו	הצמדה למוד המזורים לצרך	לא צמוד	
אלפי ש"ח				
2,155,675	520,912	572,787	1,061,976	מסלול כללי סך נכסי המסלול, נטו
29,058	944	12,285	15,829	מסלול ללא מניות סך נכסי המסלול, נטו

2. סיכון ריבית

ניטוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית		
-1%	+1%	ליום 31 בדצמבר 2016
אחוזים		
2.65	(2.44)	תשואת תיק החשקות מסלול כללי
1.37	(1.30)	תשואת תיק החשקות מסלול ללא מניות

- (1) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בעקום הריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בעקום הריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.
- (2) ניתוח הרגישות כולל רק את הסעיפים שערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות של השקעות בנכסי חוב.

קרן ההשתלמות אחים אחיות סקירת ההנהלה לשנת 2016

פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2016					
%	סה"כ	בח"ל	נסחרות במודד מניות היתר	נסחרות במודד תיא 100	
מסו"כ	אלפי ש"ח				
					<u>ענף משק</u>
19.51%	48,539	-	-	48,539	בנקים
1.58%	3,925	-	-	3,925	ביטוח
4.49%	11,180	-	623	10,557	ביומד
8.48%	21,087	7,108	322	13,657	טכנולוגיה
15.29%	38,045	22	5,933	32,090	מסחר ושרותים
14.37%	35,750	30	2,939	32,781	נדל"ן ובינוי
31.27%	77,811	2,635	583	74,593	תעשייה
5.01%	12,472	-	-	12,472	נפט וגז
100%	248,809	9,795	10,400	228,614	סך הכל

- בהתאם למדיניות ההשקעה של המסלול ללא מניות אין השקעה במניות במסלול זה.

ג. סיכוני אשראי:

הסיכון להפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה באיכות האשראי של מנפיקי ניירות ערך, בעלי חוב בהלוואות, או צדדים לחוזה.

קרן ההשתלמות אחים אחיות
סקירת ההנהלה לשנת 2016

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם :

ליום 31 בדצמבר 2016			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים	
1,241,760	83,912	1,157,848	מסלול כללי
-	-	-	בארץ
-	-	-	בחו"ל
<u>1,241,760</u>	<u>83,912</u>	<u>1,157,848</u>	סך הכל נכסי חוב
			מסלול ללא מניות
26,223	-	26,223	בארץ
-	-	-	בחו"ל
<u>26,223</u>	<u>-</u>	<u>26,223</u>	סך הכל נכסי חוב

פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים :

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2016	
דירוג מקומי (*)	
אלפי ש"ח	
מסלול ללא מניות	מסלול כללי
20,390	695,814
4,529	350,679
1,304	111,355
-	-
-	-
<u>26,223</u>	<u>1,157,848</u>

נכסי חוב סחירים בארץ
אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:
AA ומעלה
BBB עד A
נמוך מ-BBB
לא מדרג
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים בארץ
אגרות חוב קונצרניות ופיקוזנות בבנקים
ובמוסדות פיננסיים בדירוג:
AA ומעלה
BBB עד A
נמוך מ-BBB
לא מדרג
הלוואות לעמותים
הלוואות לאחרים
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

-	42,678	
-	2,395	
-	9,785	
-	-	
-	-	
-	29,054	
-	<u>83,912</u>	
<u>26,223</u>	<u>1,241,760</u>	סך הכל נכסי חוב בארץ
-	5,066	נכסי חוב בדירוג צימו

קרן ההשתלמות אחים אחיות סקירת ההנהלה לשנת 2016

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(2) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן:

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים נקבע לרוב באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אג"ח קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בת"א. שיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית להיוון הנכסים השונים. להלן ריבית ממוצעת משוקללת בגין כל אחת מקבוצות הדירוג:

ליום 31 בדצמבר 2016, באחוזים	נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):
1.35	AA ומעלה
4.72	A
-	BBB
25.14	נמוך מ-BBB
2.19	לא מדורג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מדורג" ודירוג פנימי. נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים:

ליום 31 בדצמבר 2016				ענף
מסלול ללא מניות		מסלול כללי		
%	סכום	%	סכום	
מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
3.12%	819	10.64%	132,176	בנקים
0.79%	206	1.69%	21,004	ביטוח
0.00%	-	0.01%	133	טכנולוגיה
4.61%	1,210	9.51%	118,130	מסחר ושרותים
12.20%	3,199	17.37%	215,744	נדל"ן ובינוי
1.52%	399	3.85%	47,853	תעשייה
0.00%	-	0.47%	5,829	נפט וגז
0.00%	-	0.41%	5,077	אחר
77.76%	20,390	56.03%	695,814	אג"ח ממשלתית
100%	26,223	100%	1,241,760	סך הכל

קרן ההשתלמות אחים אחיות סקירת ההנהלה לשנת 2016

ד. סיכונים גיאוגרפיים

הסיכון שנכסי הקרן אינם מפוזרים מבחינה גיאוגרפית מגדיל את החשש ממשבר מקומי שישפיע באופן מהותי על שווי הנכסים המנוהלים.

החשיפה הגיאוגרפית בטבלה הבאה כוללת דיווח עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, מדינה או אזור גיאוגרפי לפי הרלוונטיות. במקרים בהם לא ניתן לזהות את מקום החשיפה הסופית מדווחת החשיפה בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס. ע"פ חוזר 2016-9-3 בטבלה מוצגות בנפרד רק מדינות אשר החשיפה אליהן הינה מעל 1% מנכסי המסלול.

מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2016

סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות נאמנות	תעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח							
1,637,085	131,313	-	74,754	226,496	508,708	695,814	ישראל
327,525	94	-	305,170	22,261	-	-	ארה"ב
27,636	75	-	27,561	-	-	-	בריטניה
22,456	36	-	22,420	-	-	-	יפן
163,429	5,547	41,513	116,317	52	-	-	אחר
<u>2,155,675</u>	<u>137,029</u>	<u>41,513</u>	<u>523,802</u>	<u>248,809</u>	<u>508,708</u>	<u>695,814</u>	

מסלול ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2016

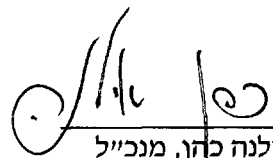
סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	תעודות סל	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח					
28,114	1,281	610	5,833	20,390	ישראל
944	-	944	-	-	ארה"ב
<u>29,058</u>	<u>1,281</u>	<u>1,554</u>	<u>5,833</u>	<u>20,390</u>	

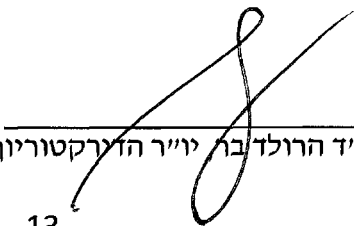
קרן ההשתלמות אחים אחיות
סקירת ההנהלה לשנת 2016

ה. בטבלה הבאה מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם, מדורגים על פי השפעתם על קופת הגמל לדעת הנהלת החברה:

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על קרן ההשתלמות			גורם הסיכון	סוג הסיכון
השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה		
		X	סיכון הקשור בגורמים המאקרו כלכליים כגון עליה באבטלה, עליה/ירידה חדה באינפלציה, ירידה בצריכה אשר יפגעו ברווחי החברות המוחזקות בפורטפוליו הנכסים של הקרן.	סיכונים מאקרו
	X		הסיכון להפסד כספי הנובע מחשיפה לענף בודד	סיכונים ענפיים
	X		סיכונים תחרות, סיכונים גיאופוליטיים, סיכונים אבטחת מידע, סיכונים תפעוליים	סיכונים מיוחדים לקרן

5. רואה החשבון המבקר לא הפנה בחוות דעתו את תשומת הלב לנושאים מסוימים אליהם יש להתייחס במסגרת סקירת ההנהלה.

 אילנה כהן, מנכ"ל

 עו"ד הרולד בר, יו"ר הדירקטוריון

30.3.2017
תאריך

אחים ואחיות - קרן השתלמות

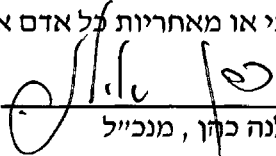
הצהרת מנכ"ל

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 "בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים" של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

אני, אילנה כהן, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של אחים ואחיות - קרן השתלמות (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2016 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוהות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכן-
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אילנה כהן, מנכ"ל

30.3.2017
תאריך

אחים ואחיות - קרן השתלמות

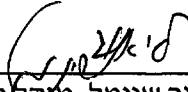
הצהרת מנהל כספים

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 7-9-2010 "בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים" של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

אני, רו"ח ליאור שינמל, מצהיר כי :

1. סקרתי את הדוח השנתי של אחים ואחיות - קרן השתלמות (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2016 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכך-
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכך-
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכך-
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכך-
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רו"ח ליאור שינמל, מנהל כספים

30.3.2017
תאריך

אחים ואחיות - קרן השתלמות

דוח של הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 7-9-2010 "בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים" של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

הנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של יחב אחים ואחיות - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה"), אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של אחים ואחיות - קרן השתלמות (להלן: "קופת הגמל") תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-COSO Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2016, הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

עו"ד הרולד בר, יו"ר הדירקטוריון

אילנה כהן, מנכ"ל

רו"ח ליאור שינמל, מנהל כספים

30.3.2017

תאריך

אחים ואחיות - קרן השתלמות

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2016

מבוקרים

SHARONY ARIE	C.P.A. (ISR.)
SHEFLER ELI	C.P.A. (ISR.)
SHEFLER EREZ	C.P.A. (ISR.)
ESHEL BARUCH	C.P.A. (ISR.)
DARVISH TZION	C.P.A. (ISR.)
PRIESS HANA	C.P.A. (ISR.)
BERMAN GIL	C.P.A. (ISR.), Adv.
LEIBOVITCH SHLOMO	C.P.A. (ISR.)
SHAYZAF JACOB	Eng., M.Sc

רואה חשבון	שרוני אריה
רואה חשבון	שפּלר אלי
רואה חשבון	שפּלר ארז
רואה חשבון	אשל ברוך
רואה חשבון	דרויש ציון
רואה חשבון	פרייס חנה
רואה חשבון, עורך דין	ברמן גיל
רואה חשבון	לייבוויץ שלמה
מהנדס, תעשייה וניהול	שיזף יעקב

דוח רואה החשבון המבקר לעמיתים של

אחים ואחיות - קרן השתלמות

בניהול - יהב אחים ואחיות - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של אחים ואחיות – קרן השתלמות (להלן – "הקרן") לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת הדוחות על ההכנסות וההוצאות והדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. הדירקטוריון והנהלה של יהב אחים ואחיות - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת") אחראיים על הדוחות הכספיים של הקרן. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הקרן לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, בהתאם להנחיות האוצר - רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964 (להלן: "התקנות").

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 30 במרץ 2017 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן.

שרוני-שפּלר ושות'
רואי חשבון

תל-אביב,
ג' בניסן תשע"ז
30 במרץ 2017

SHARONY ARIE	C.P.A. (ISR.)
SHEFLER ELI	C.P.A. (ISR.)
SHEFLER EREZ	C.P.A. (ISR.)
ESHEL BARUCH	C.P.A. (ISR.)
DARVISH TZION	C.P.A. (ISR.)
PRIESS HANA	C.P.A. (ISR.)
BERMAN GIL	C.P.A. (ISR.), Adv.
LEIBOVITCH SHLOMO	C.P.A. (ISR.)
SHAYZAF JACOB	Eng., M.Sc

שרוני אריה	רואה חשבון
שפּלר אלי	רואה חשבון
שפּלר ארז	רואה חשבון
אשל ברך	רואה חשבון
דרויש ציון	רואה חשבון
פרייס חנה	רואה חשבון
ברמן גיל	רואה חשבון, עורך דין
לייבוויץ שלמה	רואה חשבון
שייף יעקב	מהנדס, תעשייה וניהול

**דוח רואה החשבון המבקר לעמיתים של
אחים ואחיות - קרן השתלמות**

**בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון
בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי**

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספו של אחים ואחיות – קרן השתלמות (להלן - "הקרן") ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של יחיד אחים ואחיות - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- (Public Company Accounting Oversight Board) (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קויימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן השתלמות הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם להנחיות האוצר, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד 1964. בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן השתלמות כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקרן (לרבות הוצאות מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם להנחיות האוצר, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד 1964, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקרן נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת ובכפוף לכללים ולהוראות החלים על פי דין; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקרן, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמירת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקרן לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 והדוח שלנו, מיום 30 במרץ 2017, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

שרוני - שפּלר ושות'
רואי חשבון

תל-אביב,
ג' בניסן תשע"ז
30 במרץ 2017

WINWORD\שטופן\מאזנים לשנת 2016\קונפוגיהב אחים ואחיות - קופה - חוות דעת על בקרה פנימית 2016.doc

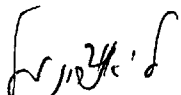
אחים ואחיות - קרן השתלמות

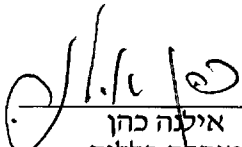
דוח על המצב הכספי

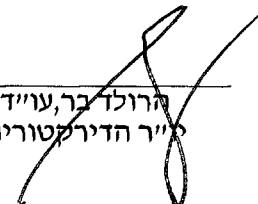
מצרפי

ליום 31 בדצמבר		באור	
2015	2016		
אלפי ש"ח			
64,856	77,474		רכוש שוטף
1,117	2,669	3	מזומנים ושווי מזומנים
65,973	80,143		חייבים ויתרות חובה
1,142,866	1,184,071	4	השקעות פיננסיות
85,927	83,912	5	נכסי חוב סחירים
220,028	248,809	6	נכסי חוב שאינם סחירים
612,129	587,915	7	מניות
			השקעות אחרות
2,060,950	2,104,707		סך כל השקעות פיננסיות
2,126,923	2,184,850		סך כל הנכסים
38	117	8	זכאים ויתרות זכות
2,126,885	2,184,733		זכויות העמיתים
2,126,923	2,184,850		סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליאור שינמל, רו"ח
מנהל כספים

איילה כהן
מנהלת כללית
ודירקטורית

הרולד בר, עו"ד
יו"ר הדירקטוריון

30 במרץ 2017
תאריך אישור
הדוחות הכספיים

אחים ואחיות - קרן השתלמות

דוח על המצב הכספי

מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	

64,064	76,219
1,105	2,642
<u>65,169</u>	<u>78,861</u>

1,117,124	1,157,848
85,927	83,912
220,028	248,809
611,797	586,361

<u>2,034,876</u>	<u>2,076,930</u>
------------------	------------------

<u>2,100,045</u>	<u>2,155,791</u>
------------------	------------------

38	116
----	-----

2,100,007	2,155,675
-----------	-----------

<u>2,100,045</u>	<u>2,155,791</u>
------------------	------------------

רכוש שוטף

מזומנים ושווי מזומנים
חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות אחרות

סך כל השקעות פיננסיות

סך כל הנכסים

זכאים ויתרות זכות

זכויות העמיתים

סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

אחים ואחיות - קרן השתלמות

דוח על המצב הכספי

מסלול ללא מניות

ליום 31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	

792	1,255
12	27
804	1,282

25,742	26,223
332	1,554

26,074	27,777
--------	--------

26,878	29,059
--------	--------

- 1

26,878 29,058

26,878	29,059
--------	--------

רכוש שוטף

מזומנים ושווי מזומנים
חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים
השקעות אחרות

סך כל השקעות פיננסיות

סך כל הנכסים

זכאים ויתרות זכות

זכויות העמיתים

סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

אחים ואחיות - קרן השתלמות

דוח הכנסות והוצאות

מצרפי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2014	2015	2016		
אלפי ש"ח				
650	28	219		הכנסות (הפסדים) ממזומנים ושווי מזומנים מהשקעות:
44,099	12,086	21,284		מנכסי חוב סחירים
(2,560)	2,537	2,489		מנכסי חוב שאינם סחירים
15,056	11,105	5,115		ממניות
58,967	(551)	14,091		מהשקעות אחרות
<u>115,562</u>	<u>25,177</u>	<u>42,979</u>		סך כל ההכנסות מהשקעות
-	2	4		הכנסות אחרות
<u>116,212</u>	<u>25,207</u>	<u>43,202</u>		סך כל ההכנסות (הפסדים)
				הוצאות
4,341	4,499	4,716	9	דמי ניהול
2,267	1,832	1,964	10	הוצאות ישירות
415	382	207	13	מסים
<u>7,023</u>	<u>6,713</u>	<u>6,887</u>		סך כל ההוצאות
<u>109,189</u>	<u>18,494</u>	<u>36,315</u>		עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לתקופה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

אחים ואחיות - קרן השתלמות

דוח הכנסות והוצאות

מסלול כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
אלפי ש"ח			
			הכנסות (הפסדים)
648	28	219	ממזומנים ושווי מזומנים
			מהשקעות:
43,657	12,011	20,982	מנכסי חוב סחירים
(2,561)	2,537	2,489	מנכסי חוב שאינם סחירים
15,056	11,105	5,115	ממניות
58,968	(554)	14,092	מהשקעות אחרות
<u>115,120</u>	<u>25,099</u>	<u>42,678</u>	סך כל ההכנסות מהשקעות
-	2	4	הכנסות אחרות
<u>115,768</u>	<u>25,129</u>	<u>42,901</u>	סך כל ההכנסות (הפסדים)
			הוצאות
4,284	4,444	4,653	דמי ניהול
2,252	1,817	1,950	הוצאות ישירות
415	382	207	מסים
<u>6,951</u>	<u>6,643</u>	<u>6,810</u>	סך כל ההוצאות
<u>108,817</u>	<u>18,486</u>	<u>36,091</u>	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לתקופה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

אחים ואחיות - קרן השתלמות

דוח הכנסות והוצאות

מסלול ללא מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
אלפי ש"ח		
2	-	-
442	75	302
1	-	-
(1)	3	(1)
<u>442</u>	<u>78</u>	<u>301</u>
<u>444</u>	<u>78</u>	<u>301</u>
57	55	63
15	15	14
<u>72</u>	<u>70</u>	<u>77</u>
<u>372</u>	<u>8</u>	<u>224</u>

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים

מנכסי חוב שאינם סחירים

מהשקעות אחרות

סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות (הפסדים)

הוצאות

דמי ניהול

הוצאות ישירות

סך כל ההוצאות

עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לתקופה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

אחים ואחיות - קרן השתלמות

דוח על השינויים בזכויות העמיתים

מצרפי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
אלפי ש"ח			
1,948,552	2,084,516	2,126,885	זכויות העמיתים ליום 1 בינואר של השנה
286,579	292,098	291,436	תקבולים מזדמי גמולים
(207,395)	(202,518)	(189,163)	תשלומים לעמיתים
2,252	1,937	3,346	העברות צבירה לקרן
2,138	576	2,252	העברות מקופות גמל
4,390	2,513	5,598	העברות בין מסלולים
(54,661)	(67,642)	(84,086)	העברות צבירה מהקרן
(2,138)	(576)	(2,252)	העברות לקופות גמל
(56,799)	(68,218)	(86,338)	העברות בין מסלולים
(52,409)	(65,705)	(80,740)	העברות צבירה, נטו
109,189	18,494	36,315	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
2,084,516	2,126,885	2,184,733	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

אחים ואחיות - קרן השתלמות

דוח על השינויים בזכויות העמיתים

מסלול כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
אלפי ש"ח			
1,921,227	2,058,807	2,100,007	זכויות העמיתים ליום 1 בינואר של השנה
283,839	289,227	288,447	תקבולים מזדמי גמולים
(205,759)	(200,892)	(186,858)	תשלומים לעמיתים
2,192	1,905	3,138	העברות צבירה לקרן
1,739	171	67	העברות מקופות גמל
3,931	2,076	3,205	העברות בין מסלולים
(52,849)	(67,292)	(83,032)	העברות צבירה מהקרן
(399)	(405)	(2,185)	העברות לקופות גמל
(53,248)	(67,697)	(85,217)	העברות בין מסלולים
(49,317)	(65,621)	(82,012)	העברות צבירה, נטו
108,817	18,486	36,091	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
2,058,807	2,100,007	2,155,675	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

אחים ואחיות - קרן השתלמות

דוח על השינויים בזכויות העמיתים

מסלול ללא מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
אלפי ש"ח			
27,325	25,709	26,878	זכויות העמיתים ליום 1 בינואר של השנה
2,740	2,871	2,989	תקבולים מדמי גמולים
(1,636)	(1,626)	(2,305)	תשלומים לעמיתים
60	32	208	העברות צבירה לקרן
399	405	2,185	העברות מקופות גמל
459	437	2,393	העברות בין מסלולים
(1,812)	(350)	(1,054)	העברות צבירה מהקרן
(1,739)	(171)	(67)	העברות לקופות גמל
(3,551)	(521)	(1,121)	העברות בין מסלולים
(3,092)	(84)	1,272	העברות צבירה, נטו
372	8	224	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
25,709	26,878	29,058	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי

1. הקרן הינה קופת גמל ענפית כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) תשס"ה - 2005. הקרן סקטוריאלית ומיועדת לעמיתים שכירים, המאוגדים בארגון העובדים של הסתדרות האחים והאחיות.
2. הקרן אושרה כקרן השתלמות לשכירים על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
3. תוקף אישור קופת גמל הינו עד ליום 31 בדצמבר 2017.
4. בקרן פועלים 2 מסלולי השקעה: מסלול כללי ומסלול ללא מניות.

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. עיקרי המדיניות החשבונאית:

1. הדוחות הכספיים של הקרן נערכו בהתאם להוראות משרד האוצר - אגף שוק ההון הביטוח וחסכון, בדבר עריכת דו"ח כספי שנתי של קופת גמל שפורסמו בחוזר גופים מוסדיים 3-9-2016 ועל פי עקרונות חשבונאיים מקובלים.
2. הדיווח הכספי בדוחות אלו הוא באלפי שקלים חדשים נומינליים.
3. שיטת הדיווח בדוחות הכספיים ככלל היא לפי בסיס מצטבר, למעט האמור בסעיף 4 להלן.
4. תקבולים והעברות לקרן ותשלומים והעברות מהקרן נכללים במסגרת החשבונות של זכויות העמיתים עם גבייתם או עם פירעונם בהתאמה, לפיכך לא ייהשם במסגרת הדוח על המצב הכספי או הדוח על השינויים בזכויות העמיתים חוב שנצבר בגין סעיף זה וטרם שולם.
5. על פי תקנה 2 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (חישוב שווי נכסים), התשס"ט-2009 שווי נכסי קופות הגמל יחושב מדי יום עסקים. בנוסף תקנה 41 יי לתקנות מס הכנסה, קובעת כי זקיפת רווחי הקופה לעמית תתבצע ביום העסקים האחרון בכל חודש קלנדרי. בשנת 2016, יום העסקים האחרון הינו 29 בדצמבר 2016 (שנה קודמת – 31 בדצמבר 2015). לפיכך, התשואה שנזקפה לחשבונות העמיתים הינה התשואה שחושבה ביום 29 בדצמבר 2016. הפרשי מטבע ושערי ניירות ערך בחו"ל ממועד זה ועד תום שנת הדוח אינם מהותיים.

ב. הערכת נכסי והתחייבויות הקרן:

1. כללי:

- א. החל משנת 2005 מיישמת הקרן את תיקון תקנות מס הכנסה (להלן - התיקון) בדבר שינוי שיטת שיערוך

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הנכסים הבלתי סחירים. התיקון קבע שינוי משיטת העלות המתואמת לשיטת השווי ההוגן, שחושב באמצעות מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים, כאשר שערי הריבית להיוון נקבעו על ידי חברה שסיפקה ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים ואשר נבחרה לשם כך במסגרת מכרז שערך אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון (ראה ג' להלן).

בהתאם להוראת שעה חוזר גופים מוסדיים 2009-9-2, החל מחודש ינואר, 2009, רשאית הקרן לשערך חלק מנכסי החוב הלא סחירים שנרכשו החל מחודש זה ועד ליום 31 בדצמבר, 2009, בכפוף לתנאים המופיעים בחוזר, לפי עלות מתואמת.

ב. ביום 30 בדצמבר, 2013 פרסם משרד האוצר- אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון, את חוזר גופים מוסדיים 2013-9-22, שקבע הוראות חדשות בדבר חישוב שווי נכסים לא סחירים של גוף מוסדי. החוזר קבע, בין היתר, הגדרות והוראות חדשות לחישוב ניירות ערך דלי סחירות, נכסים לא סחירים מורכבים, מניות לא סחירות ונגזרים פיננסיים לא סחירים.

ג. ביום 24 בפברואר, 2011 פרסם משרד האוצר הודעה לעיתונות לפיה זכתה קבוצת "מרווח הוגן" במכרז להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים (להלן - המכרז). החל מיום 20 במרץ, 2011 (להלן - יום המעבר), מספקת קבוצת מרווח הוגן ציטוטי מחירים ושערי ריבית היוון, לגופים מוסדיים, לשערך נכסי חוב לא סחירים (להלן - המודל החדש). מאותו מועד הפסיקה חברת "שערי ריבית" לספק ציטוטים אלו לגופים המוסדיים. המודל החדש בעיקרו אינו מתבסס על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. המודל החדש מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

2. השקעות ליום 31 בדצמבר 2016 ו 2015 נכללו כמפורט להלן:

א. הגדרות נוספות בסעיף זה:

ניירות ערך לא סחירים מורכבים - כהגדרתם בחוזר גופים מוסדיים 2013-9-22.

ב. שווי מזומנים:

כשווי מזומנים נחשבות השקעות שנוילותן גבוהה הכוללות, בין היתר, פיקדונות לזמן קצר שהופקדו בבנק והתקופה עד למועד מימושם בעת ההשקעה בהם לא עלתה על שלושה חודשים ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

ג. ניירות ערך סחירים:

ניירות ערך סחירים בארץ - לפי השער שפורסם בבורסה ליום העסקים האחרון למועד הדיווח.

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער שנקבע לנייר הערך, ביום העסקים האחרון בישראל לתאריך הדיווח, בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים ליום העסקים האחרון בתאריך הדיווח.

קרנות להשקעות משותפות בנאמנות - לפי שער הפדיון שנקבע לנייר הערך, ביום העסקים האחרון בישראל לתאריך הדיווח, בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.

נגזרים סחירים - כאמור בנייר ערך סחיר.
- יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים, של כל עסקה, מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.

ד. ניירות ערך בלתי סחירים:

אגרות חוב קונצרניות - בהתאם למודל השערוך שנקבע ע"י החברה הזוכה במכרז.
- בהתאם להחלטת ועדת השקעות כאשר ישנן אינדיקציות לכך ששווי הנייר חורג משמעותית מהשווי המתקבל לפי החלופה לעיל או שלא ניתן להעריכו באמצעות החלופה לעיל או ע"פ שער שנקבע ע"י מנהל תיק ההשקעות.

קרנות השקעה - בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.

מניות - בהתאם להערכת מומחה שמונה ע"י ועדת השקעות.

כתבי אופציה - לפי מודל בלק אנד שולס.

חוזים עתידיים לא סחירים - נכללים ע"פ שוויה ההוגן של כל עסקה, אשר מוצגת כהפרש בין השווי המהוון של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.

פיקדונות והלוואות - בהתאם למודל השערוך שנקבע על-ידי החברה הזוכה במכרז.

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- ניירות ערך מורכבים - בהתאם לציטוט מהמוסד הפיננסי האורז או ממנפיק הנכס.
- ניירות ערך סחירים שהמסחר בהם הופסק - לפי שער אחרון בבורסה.
- דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד לתאריך הדיווח.
- ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד לתאריך הדיווח.
- יתרות הצמודות למדד - נכללות לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך הדיווח.
- יתרות הנקובות במטבע חוץ או צמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג הידוע לתאריך הדיווח.

ג. שיעור השינוי במדדים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
(0.10%)	(0.99%)	(0.20%)
12.04%	0.34%	(1.46%)

מדד המחירים לצרכן
שינוי השיעור בשע"ח של דולר ארה"ב

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

מצרפי

ליום 31 בדצמבר		
2015	2016	
אלפי ש"ח		
516	2,469	ריבית ודיבידנד לקבל
95	-	החברה המנהלת
202	68	החזר דמי ניהול תעודות סל - צד קשור
293	124	החזר דמי ניהול תעודות סל
11	8	חייבים בגין החזר עמלות
1,117	2,669	סך הכל חייבים ויתרות חובה

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה (המשך)

ליום 31 בדצמבר			
2015		2016	
אלפי ש"ח			
ללא מניות	כללי	ללא מניות	כללי
11	505	27	2,442
1	94	-	-
-	202	-	68
-	293	-	124
-	11	-	8
12	1,105	27	2,642

ריבית ודיבידנד לקבל
 החברה המנהלת
 החזר דמי ניהול תעודות סל - צד קשור
 החזר דמי ניהול תעודות סל
 חייבים בגין החזר עמלות
 סך הכל חייבים ויתרות חובה

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

מצרפי

ליום 31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	
742,522	716,204
400,344	467,867
1,142,866	1,184,071

איגרות חוב ממשלתיות
 אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה
 סך הכל נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר			
2015		2016	
אלפי ש"ח			
ללא מניות	כללי	ללא מניות	כללי
19,618	722,904	20,390	695,814
6,124	394,220	5,833	462,034
25,742	1,117,124	26,223	1,157,848

איגרות חוב ממשלתיות
 אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה
 סך הכל נכסי חוב סחירים

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

מצרפי

ליום 31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	
52,363	46,674
20,741	8,184
12,823	29,054
<u>85,927</u>	<u>83,912</u>

אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה

פיקדונות בבנקים

הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

היתרות הינן בגין המסלול הכללי בלבד

ביאור 6 - מניות

ליום 31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	
220,028	248,809

מניות סחירות

היתרות במניות הינן בגין המסלול הכללי בלבד

ביאור 7 - השקעות אחרות

מצרפי

ליום 31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	
564,352	525,356
45,429	41,513
1,194	798
<u>610,975</u>	<u>567,667</u>
961	20,199
193	49
<u>1,154</u>	<u>20,248</u>
<u>612,129</u>	<u>587,915</u>

השקעות אחרות סחירות

תעודות סל

קרנות נאמנות

מוצרים מובנים

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון

מוצרים מובנים

סך הכל השקעות אחרות

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

ליום 31 בדצמבר			
2015		2016	
אלפי ש"ח			
ללא מניות	כללי	ללא מניות	כללי
332	564,020	1,554	523,802
-	45,429	-	41,513
-	1,194	-	798
332	610,643	1,554	566,113
-	961	-	20,199
-	193	-	49
-	1,154	-	20,248
332	611,797	1,554	586,361

השקעות אחרות סחירות

תעודות סל

קרנות נאמנות

מוצרים מובנים

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון

מוצרים מובנים

סך הכל השקעות אחרות

ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות

מצרפי

ליום 31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	
-	88
38	29
38	117

חברה מנהלת

מוסדות

סך הכל זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר			
2015		2016	
אלפי ש"ח			
ללא מניות	כללי	ללא מניות	כללי
-	-	1	87
-	38	-	29
-	38	1	116

חברה מנהלת

מוסדות

סך הכל זכאים ויתרות זכות

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 9 - דמי ניהול

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
אלפי ש"ח		
4,341	4,499	4,716

סך הכל הוצאות דמי ניהול

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
%		
2.0	2.0	2.0
0.22	0.21	0.22

דמי ניהול מסך הנכסים:

שיעור דמי ניהול שנתיים שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 10 - הוצאות ישירות

מצרפי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
אלפי ש"ח		
582	410	445
182	297	338
-	-	2
17	11	139
1,486	1,114	1,040
2,267	1,832	1,964

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
 עמלות בגין ני"ע לא סחירים
 עמלות ניהול חיצוני:
 בגין השקעה בקרנות השקעה
 בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
סך הכל הוצאות ישירות

שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת		
0.030	0.021	0.021
0.009	0.016	0.016
-	-	-
0.001	0.001	0.007
0.076	0.058	0.049

עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
 עמלות בגין ני"ע לא סחירים
 עמלות ניהול חיצוני:
 בגין השקעה בקרנות השקעה
 בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 10 - הוצאות ישירות (המשך)

מסלול כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
אלפי ש"ח		
572	399	435
177	293	334
-	-	2
17	11	139
<u>1,486</u>	<u>1,114</u>	<u>1,040</u>
<u>2,252</u>	<u>1,817</u>	<u>1,950</u>

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
 עמלות בגין ני"ע לא סחירים
 עמלות ניהול חיצוני:
 בגין השקעה בקרנות השקעה
 בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
 סך הכל הוצאות ישירות

שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת		
0.030	0.021	0.021
0.009	0.016	0.016
-	-	-
0.001	0.001	0.007
0.077	0.058	0.050

עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
 עמלות בגין ני"ע לא סחירים
 עמלות ניהול חיצוני:
 בגין השקעה בקרנות השקעה
 בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל

מסלול ללא מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
אלפי ש"ח		
10	11	10
5	4	4
<u>15</u>	<u>15</u>	<u>14</u>

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
 סך הכל הוצאות ישירות

שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת		
0.037	0.041	0.037
0.018	0.014	0.015

עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 11 - תשואות מסלול השקעה

תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל-5 שנים	תשואה שנתית נומינלית ברוטו					
	2012	2013	2014	2015	2016	
	באחוזים					
5.22	8.55	8.90	5.81	1.13	1.98	מסלול כללי
2.56	6.41	3.61	1.59	0.26	1.07	מסלול ללא מניות

ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

ליום 31 בדצמבר		
2015	2016	
אלפי ש"ח		
95	(88)	החברה המנהלת
202	68	חייבים בגין החזר דמי ניהול תעודות סל
186,651	123,154	תכלית תעודות סל
1,387	-	מוצרים מובנים
-	675	קרנות השקעה
-	5,066	הלוואות

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 453 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
אלפי ש"ח			
4,341	4,499	4,716	דמי ניהול לחברה המנהלת
-	43	46	הוצאות ישירות

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. הקרן השקיעה בתקופת הדוח בחברת "אי-לון פי 2 פי הלוואות 2012 בע"מ" אשר הייתה בבעלות חלקית של מיטב-דש בתקופת ההשקעה הראשונית ובמהלך חודש נובמבר 2016 עברה לבעלותה המלאה. החברה נותנת הלוואות לפרטיים באמצעות פלטפורמת P2P. סכום ההשקעה שהועבר במהלך השנה הינו 5 מיליון ש"ח.

ד. הקרן השקיעה בשנת הדוח ב"פנינסולה קרן צמיחה לעסקים קטנים - שותפות מוגבלת" שהינה בבעלותה של מיטב-דש.

הקרן הינה בערבות מדינה. השותפות החלה את פעילותה ב-27 למארס 2016. השותף הכללי בקרן הינה פנינסולה ניהול קרנות בע"מ. במהלך התקופה הועברו בגין עסקה זו 707 אלפי ש"ח.

ביאור 13 - מסים

א. הקרן היא קרן השתלמות כהגדרתה בפקודת מס הכנסה ובחוק הפיקוח על קופות גמל, והיא פועלת בכפוף לתקנות מס הכנסה.

ב. ככלל, הכנסות הקרן פטורות ממס בישראל, לפי סעיף 29(2) בפקודת מס הכנסה ובכפוף ליתר הוראות הפקודה.

ג. הקרן משקיעה בניירות ערך זרים בחו"ל. בגין השקעות אלו מנוכה מס במקור, כמו למחזיקים אחרים בניירות בחו"ל.

ד. הרכב תשלומי המיסים:

מצרפי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
אלפי ש"ח		
415	382	207

מהשקעות בניירות ערך זרים

היתרות בגין המסלול הכללי בלבד

אחים ואחיות - קרן השתלמות

באורים לדוחות הכספיים

ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

1. האומדן לסכום החוב הכולל של המעבידים בתאריך המאזן הינו 1,129 אלפי ש"ח (שנה קודמת - 1,592 אלפי ש"ח). יצוין כי, הסיווג של החוב הזה הינו בהתאם להחלטת החברה המנהלת לסיווג של חובות שבגינם המעסיקים לא העבירו בכלל תשלום. דמי גמולים וכן בגין איחורים בתשלום דמי גמולים לאחר המועד הקבוע בהסדר התחיקתי (לעומת חובות המסווגים בבנק המתפעל כחוב חלקי - היינו, רישום חוב בגין אי קבלת פרטים לגבי עמיתים ביחס לחודשים קודמים. דבר הנובע בעיקר בשל אי עדכון עזיבות של עובדים או העברתם מהקרן לקרנות אחרות וכיו"ב. הבנק המתפעל עורך טיוב ביחס לחובות אלה וכן צפוי כי כניסתם לפועל של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תשלומים לקופות גמל), המחייבות מעסיקים לדווח בקובץ אחיד ולעדכן גם בגין עזיבות של עובדים וכיו"ב, יוסדר סיווג חוב זה).

למעבידים אשר אינם משלמים את דמי הגמולים במועד, במשך של תקופה של שלושה חודשים או יותר נשלחים מכתבי התראה וכמו כן, נשלחות הודעות לעמיתים הנוגעים בדבר. כמו כן, במידת הצורך מגיש היועץ המשפטי של הקרן תביעות משפטיות כנגד מעסיקים אלו.

2. נכון לתאריך 31.12.2016 אין תביעות משפטיות כנגד הקרן.

3. יתרת ההתחייבות להשקעה בקרנות השקעה במסלול הכללי ליום 31.12.2016 הינה 26,588 אלפי ש"ח (שנה קודמת - 194 אלפי ש"ח).

ביאור 15 - ארועים לאחר תאריך הדיווח

לא היו אירועים מהותיים לאחר תאריך הדיווח המצריכים גילוי בדוחות הכספיים.